

Sèrie 2**ENTORN NATURAL I FIGURA HUMANA****Exercici 1 (2 punts)****Consideracions generals:**

L'alumne haurà escollit entre les dues opcions proposades la que li permeti demostrar millor els seus coneixements.

Les dues imatges (núm. 1 i núm. 2) són suficientment oposades en molts aspectes, però tenen, al mateix temps, punts en comú; per tant, és fàcil d'establir relacions e similitud o divergència.

Per sobre del plantejament concret que faci l'alumne, s'ha de valorar:

1r. La capacitat per observar i analitzar visualment les imatges.

2n. El coneixement i ús adequat de la terminologia.

En l'OPCIÓ A es demana que l'examinand faci una anàlisi formal, és a dir, que indiqui tot el que fa referència a l'estructura, composició, caràcter o particularitat de les formes, línies, colors, tècniques mides, etc. Alguns d'aquests aspectes són, a més, fàcilment visualitzables a través d'uns croquis, dels quals el corrector pot deduir el grau de comprensió i claredat gràfica de l'alumne. Hi ha diferents tipus de corquis, tots ells vàlids, a través d'ells el corrector ha de valorar la capacitat de l'examinand per entendre l'organització de la imatge.

En l'OPCIÓ B es demana una anàlisi semàntica, és a dir que l'alumne exposi i relacioni qüestions referides al tema i als valors simbòlics i expressius de les obres, així com les interpretacions que poden formar part del bagatge cultural pròpies del batxillerat (històriques, socials, estilístiques). L'alumne pot descriure també la seva particular interpretació de les obres. Cal valorar positivament si, a més, l'examinand és capaç d'establir relacions amb altres autors, obres i moviments.

Tant en una opció com en l'altra, cal tenir en compte que no existeix una resposta única, ni tant sols modèlica, per tant, i només com a títol d'orientació per al corrector, esmentem una llista d'idees clau per cada opció. Advertim que, malgrat que les presentem separatament, l'alumne pot respondre interrelacionadament.

Opció A

Anàlisi comparativa:

IDEES CLAU:

Similituds:

Format horitzontal.

Predomini dels colors freds, en concret del verd.

Imatges en la penombra, en les quals la llum penetra per una escletxa entre els arbres.

Predomini del clar obscur.

Ambdues imatges tenen un elevat grau de definició. Tendència al detall.

Pla horitzontal fins a $\frac{1}{4}$ de la superfície oposat al pla vertical que ocupa $\frac{3}{4}$ de l'imatge.

Divergències:

En la tècnica: la **imatge A** és una oli sobre tela, mentre que la **B** és una fotografia.

Per la disposició de la llum la figura de la **imatge A** queda a contrallum, mentre que les de la **B** estan sota els efectes d'un clapejat irregular.

El punt de llum en la **imatge A** prové del fons i és una llum tènue de mitja tarda, la il·luminació de la **B** és a ple sol del mig dia.

La **imatge A** presenta una composició més ordenada que la de la **B**, al tenir un pes en el clar de bosc central que cohesiona l'estructura. La **B** conté més varietat d'elements visuals, cosa que provoca que la composició sigui més complexa.

La **imatge B** té més varietat de cromàtica que la **A**.

Imatge A. Jean-Baptiste Corot (1796-1875): *Souvenir of Ville-d'Avray (El clar)*, 1872. Oli sobre tela, 100 x 134 cm. Paris, Musée d'Orsay.

Síntesi d'idees clau: Format rectangular i horitzontal. Es tracta d'una pintura al oli sobre tela, on predomina la gamma de verds.

La composició està dominada per les dues verticals que dibuixen els arbres i el focus de llum del clar de bosc. Tot això crea una mena d'òvul central que reposa sobre la base lleugerament inclinada del terra. La majoria dels elements estan situats a contra llum, deixant entreveure diferents gradacions cromàtiques i lumíniques, que defineixen més o menys els elements del quadre.

Tècnicament ens trobem davant d'una pintura de caire realista molt detallada, que anuncia el tractament dels impressionistes. S'acceptaran comentaris que facin referència al mètode de treball d'aquest moviment històric.

Valorar l'ús de la terminologia adequada.

Valorar l'encert i la claredat en el croquis (en cas d'haver-n'hi).

Imatge B. Jeff Wall (1946-): *Tattoos and shadows*, 2000. Transparència i caixa de llum 195,5 x 255 m. Londres, Tate Gallery.

Síntesi d'idees clau: Format rectangular horitzontal. Fotografia diürna realitzada sota l'ombra dels arbres. El color dominant és el verd, tot i que la imatge presenta diferents colors molt saturats com el blau i el rosa. La llum és la del mig dia a ple sol que provoca un evident joc del clar obscur i d'ombres.

La composició està dominada per la vertical de l'arbre central i les dues línies diagonals que dibuixen la disposició de les figures: de l'angle inferior esquerra seguint la disposició de la cadira, la dona i la noia fins la base de l'arbre; i la que comença en l'angle inferior dret i continua amb la figura de l'home i acaba en la mateixa base de l'arbre. Tot això està compensant per dos entrades de llum que apareixen en ambdós costats de l'arbre central.

El grau de detall de la fotografia és molt elevat, de fet no s'hi veu cap element desenfocat. Tot i així el pes de la composició està en la franja horitzontal on hi ha col·locades les figures, ja que és on hi ha més varietat de forma, color i contrast.

Valorar l'ús de la terminologia adequada.

Valorar l'encert i la claredat en el croquis (en cas d'haver-n'hi).

Opció B

Anàlisi comparativa:

IDEES CLAU:

Similituds:

Ambdues imatges mostren persones en actitud de repòs situades al mig de la vegetació.

Ambdues imatges són de caire narratiu, ja que els elements que hi apareixen semblen explicar-nos històries.

La forta presència del món natural.

Divergències:

Mentre que la **imatge A** ens mostra una persona solitària en mig d'un clar de bosc, la **B** és tota una família en el seu jardí.

La **imatge A** s'hi detecta un cert idealisme, fixem-nos amb la figura de l'antílop corrent pel prat. La **B** denota un realisme cru i sense concessions com en els tatuatges de les figures paternals que visualment sintonitzen amb els clars i foscos de les ombres de l'arbrat.

Les dues estan ambientades en èpoques diferents, això pot donar peu a fer diferents interpretacions relatives al context històric, social i cultural.

Imatge A. Jean-Baptiste Corot (1796-1875): *Souvenir of Ville-d'Avray (El clar)*, 1872. Oli sobre tela, 100 x 134 cm. Paris, Musée d'Orsay.

Síntesi d'idees clau: L'obra presenta una escena idíl·lica on s'hi pot veure una dona descansant en un clar de bosc mentre contempla com corre un antílop. Els vestits del personatge són elegants i semblen seguir els patrons de l'època clàssica, això ens indica la voluntat de l'artista en voler subratllar el caràcter atemporal i clàssic de l'escena.

L'ús de la llum té un valor simbòlic ja que atorga una atmosfera quasi màgica. En aquest sentit s'acceptaran els comentaris que facin referència als móns bucòlics o mitològics.

La enorme diferència de proporcions entre els elements naturals i la figura humana, així com l'espessor de la vegetació ajuden a ressaltar els ideals romàntics de la composició.

Donat que Corot es una artista que se'l vincula amb el moviment del realisme, situat entre el romanticisme i l'impressionisme, es tindrà en compte qualsevol comentari que en faci referència així com també les reflexions sobre la relació amb la natura.

Valorar l'ús de la terminologia adequada.

Imatge B. Jeff Wall (1946-): *Tattoos and shadows*, 2000. Transparència i caixa de llum, 195,5 x 255 m. Londres, Tate Gallery.

Síntesi d'idees clau: l'obra presenta una escena quotidiana, de caire realista, on s'hi pot veure tres persones reposant sota els arbres d'un jardí, tot i que no es dona la informació, es pot deduir que entre ells hi ha un lligam familiar o com a mínim d'amistat. El contrapunt de la imatge, que podria resultar més o menys amable o idíl·lica, està en els tatuatges que porten la dona i l'home, així com el seu vestuari poc elegant, amb aquests elements donen pistes sobre l'estatus social de classe mitja dels personatges. En realitat es una escena que es pot produir en qualsevol lloc, però la situació de repòs a la penombra no deixa de tenir el regust romàntic que es veia en la **imatge A**. No es tracta d'una fotografia documental sinó que està degudament planificada. Aquí precisament rau un dels enigmes comunicatius d'aquesta obra, tot i que es comprensible que l'alumne desconegui el peculiar sistema d'elaboració d'imatges de Jeff Wall.

Un altre contrapunt de realitat ve donat per la casa que es veu entre els clars dels arbres, doncs ens informa que ens trobem dins d'una zona residencial i no al mig del camp. Es

valorarà positivament qualsevol comentari que contraposi la realitat urbana amb una mirada romàntica i/o idealista.

Valorar l'ús de la terminologia adequada.

Valorar l'encert i la claredat en el croquis (en cas d'haver-n'hi).

Exercici 2 (8 punts)

Consideracions generals:

Aquest és un exercici englobat dins el tema "entorn natural i figura humana", les imatges A i B de l'exercici 1 i les de l'exercici 2 hi fan una referència explícita. L'objectiu global de l'exercici és obtenir una representació coherent de figures humanes dins un entorn natural (paisatge o jardí). Es tracta d'un exercici de creació complex resultat de sintetitzar per part de l'examinand diferents aportacions parcials:

- 1- La memòria visual ja que es demanen representacions de persones, plantes i vegetació que sens dubte figuren en l'arxiu visual personal.
- 2- Capacitat de representació ja que es requereix versemblança i contextualització.
- 3- I especialment la intencionalitat creativa, es a dir intentar donar una resposta pròpia i original.

Com a consideracions generals cal tenir en compte que:

- L'examinand té la opció de resoldre l'enunciat usant diferents graus de figuració.
- Valorar les qualitats estètiques, expressives i representatives per les quals l'examinand ha optat.
- Valorar la destresa en l'ús de la tècnica emprada i escollida lliurement.
- El risc en presentar solucions creatives

Esbossos (1 punt):

VALORAR:

- La capacitat d'utilització del dibuix com a projecte artístic i com a mitjà de pensament visual.
- La destresa en l'ús del mitjà triat.
- La qualitat progressiva dels esbossos presentats.
- .-L'ús de l'esbós per preparar realment el dibuix gran.

Treball de 100 x 70 cm (7 punts)

VALORAR:

- La relació de verosimilitud entre les figures humanes i l'entorn constituït d'elements vegetals.
- .-La proporció de les parts de cada figura humana entre sí i de les figures amb el fons.
- .- La capacitat per representar un entorn natural o enjardinat.
- Composició i domini de la superfície del dibuix.
- Es tindrà en compte l'habilitat de l'examinand alhora d'incorporar la llum i les ombres dins del conjunt.
- Aportacions imaginatives en la composició.
- Bon tractament tècnic.
- Altres aspectes que l'examinador pot considerar en funció del tipus de dibuix realitzat.

D'acord amb l'enunciat el corrector pot agrupar els diferents aspectes a avaluar en quatre blocs genèrics:

- A. Relació versemblant entre les figures humanes i l'entorn d'elements vegetals així com en l'aspecte general de la representació i en concret en el tractament de la llum, l'atmosfera, les mesures, context i especialment de les proporcions del cos humà. **(Valoració orientativa: 3 punts)**
- B. Tractament tècnic del dibuix. Bon ús del material triat. **(Valoració orientativa: 2 punts)**
- C. Creativitat i risc en les aportacions. **(Valoració orientativa: 1 punts)**
- D. Composició (ocupació del pla gràfic, equilibri de zones, ordenació i estructura dels elements). **(Valoració orientativa: 1 punt)**

SÈRIE 5**Identitat. El retrat i l' autoretrat****EXERCICI 1 (2 punts)****Consideracions generals:**

L'alumne haurà escollit entre les dues opcions proposades la que li permeti demostrar millor els seus coneixements.

Les dues imatges (núm.1 i núm.2) són suficientment oposades en molts aspectes, però tenen, al mateix temps, punts en comú; per tant, és fàcil d'establir relacions de similitud o divergència.

Per sobre del plantejament concret que faci l'alumne, s'ha de valorar:

1r. La capacitat per observar i analitzar visualment les imatges.

2n. El coneixement i ús adequat de la terminologia.

En l'OPCIÓ A es demana que l'examinand faci una anàlisi formal, és a dir, que indiqui tot el que fa referència a l'estructura, composició, caràcter o particularitat de les formes, línies, colors, tècniques, mides, etc. Alguns d'aquests aspectes són, a més, fàcilment visualitzables a través d'uns croquis, dels quals el corrector pot deduir el grau de comprensió i claredat gràfica de l'alumne. Hi ha diferents tipus de croquis, tots ells vàlids, a través d'ells el corrector ha de valorar la capacitat de l'examinand per entendre l'organització de la imatge.

En l'OPCIÓ B es demana que l'alumne exposi i relacioni els valors connotatius de les obres, així com les interpretacions que poden formar part del bagatge cultural pròpies del batxillerat o que són estrictament personals. L'alumne pot descriure també la seva particular interpretació de les obres. Cal valorar positivament si l'examinand és capaç d'establir relacions amb altres autors, obres i moviments.

Tant en una opció com en l'altra, cal tenir en compte que no existeix una resposta única, ni tan sols modèlica, per tant, i només a títol orientatiu per al corrector, esmentem una llista d'idees clau per cada opció. Advertim que, malgrat que les presentem separadament, l'alumne pot respondre interrelacionadament.

Exercici 1 (2 punts)

Anàlisi comparativa:

Similituds: Representació de mig cos.

Divergències:

Temàtiques. Imatge A: Autoretrat. Imatge B: Retrat

Compositives: Imatge A. Ús d'un sol pla de representació

Imatge B. Ús de la profunditat. Primer pla: figura d'esquenes a la part inferior dreta, segon pla superfície del mirall, tercer pla imatge reflectida de la figura en el mirall.

Tècniques: Imatge A. Tècnica seca. Carbó, cretes o pastels.

Imatge B. Pintura a l'oli

OPCIÓ A

- **Imatge A.** Ramon Casas(Barcelona 1866-1932). *Autoretrat*, 1908. Carbó realçat amb pastel, 55x42cm. MNAC Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona.

Síntesi d'idees clau:

L'autor es presenta com a part central del quadre, es representa amb l'indumentària típica de l'època, amb barba, pipa i barret.

Composició piramidal, el cap del retratat en la part superior que ocupa el lloc destacat del quadre. L'autor no treballa el context l'espai circumdant que resta indefinit.

És una composició usual o tradicional per un del retrat.

Representació per "clar i fosc".

Ús del carbó i els pastels. Aprofitant el to del paper treu les llums amb el pastel blanc.

L'acabat tècnic varia en relació a la importància de les parts representades . El rostre, per exemple, te un tractament més acurat que el cos, on s'utilitza un traç molt més enèrgic que en algunes zones del vestuari a on només s'insinuen les formes

Altres valoracions:

Propietat en l'ús de la terminologia adequada.

L'examinand pot definir el que és un autoretrat. (Aquest pertany a les dues opcions A i B).

Encert i claredat en el croquis (en cas d'haver-n'hi).

- **Imatge B.** René Magritte (1898-1967). *La reproducció prohibida o retrat de Edward James*, 1937. Oli sobre tela. Museu Boymans- van beuningen, Rotterdam

Síntesi d'idees clau:

Irrealitat de la situació

En l'escena apareix una figura d'esquenes (primer pla) que es reflecteix en un mirall (segon pla) , contradictòriament en el mirall apareix la repetició de la figura de primer terme i no el rostre del personatge –correlació lògica-. (Tercer pla) El cap reflectit en el mirall es el focus principal de la composició per inducció de mirades (espectador, home d'esquenes que mira- home d'esquenes mirat), contrarestat per la taca plana de primer terme i el llibre de la dreta.

Pintura. Degradació cromàtica del color.

Importància de les masses de color fosc en contrast amb el fons. L'execució del context o entorn te tanta importància com el de la mateixa figura.

Utilització del realisme pictòric, aplica els codis il·lusionistes de la tradició occidental, dins d'un context irreal que trastoca percepció habitual del món.

Altres valoracions:

Propietat en l'ús de la terminologia adequada.

L'examinand pot definir el que és un autoretrat i referir-se a el quadre dintre del quadre. (Aquests pertanyen a les dues opcions A i B).

Encert i claredat en el croquis (en cas d'haver-n'hi).

OPCIÓ B

Anàlisi comparativa:

Similituds: Les dues imatges representen figures.

Divergències: Temàtica: La imatge A és un autoretrat
La imatge B és retrat

Estilística:

Imatge A modernisme

Imatge B surrealisme

- **Imatge A.** Ramon Casas(Barcelona 1866-1932). *Autoretrat*, 1908. Carbó realçat amb pastel, 55x42cm. MNAC Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona.

Síntesi d'idees clau:

Modernisme a Catalunya.

En pintura, l'època modernista va fer un viratge cap a nous camins, a partir de Rusiñol i Ramon Casas, que van introduir una actitud de ruptura amb l'academicisme imperant. Van assimilar alguns aspectes de l'impressionisme, com l'interès per la llum i l'atmosfera, temes gens artificiosos, composicions i recursos espacials relacionables amb l'estampa japonesa, i una paleta clara, que es van combinar amb certes ressonàncies simbolistes i un sostingut, i molt contingut, naturalisme.

Referències contemporànies a Casaa: Santiago Rusiñol, Isidre Nonell, Joaquim Mir, Ricard Canals, Hermen Anglada Camarasa, Dario de Regollos, Pau Picasso.

Autoretrat. La imatge d'un mateix. Interès psicològic. Interès com a document històric.

Costumbrisme. Forma part de la galeria de retrats de l'època que elabora l'autor. Es un bon recull de les persones importants a conegudes de l'època. Influències de Toulouse- Lautrec.

Altres valoracions:

Propietat en l'ús de la terminologia adequada.

Explicacions sobre l'autoretrat

Interpretacions y vincles personals que l'examinand relacioni només de forma directa amb l'obra.

- **Imatge B.** René Magritte (1898-1967). *La reproducció prohibida o retrat de Edward James*, 1937. Oli sobre tela. Museu Boymans- Van Beuningen, Rotterdam

Síntesi d'idees claus:

Surrealisme. Moviment d'avantguarda sorgit a l'entorn de la revista dadaista "Literature" i promogut amb l'aparició l'any 1924 del "Manifest du surrealisme" d'Andre Breton, el qual proposa resoldre la dicotomia somni i realitat en una realitat absoluta o una superrealitat. Influència de les teories del psicoanàlisi. El seu període més actiu fou del 1924 al 28 tot i que el surrealisme es perllonga fins l'actualitat. L'ideal estètic era allò meravellós, allò insòlit, reunir dos o més objectes incongruents en un context aliè a aquestes realitats per obtenir un tercer significat desconegut. Alguns membres del grup: Arp, Ernsts, De Chirico, Man Ray, Picasso, Masson, Miró, Tanguy, Dalí i Magritte.

En aquesta obra Magritte qüestiona la identitat personal deduïda per la fisonomia del rostre i en canvi apel·la a la construcció mental i imaginativa de l'observador.

Si els pintors del segle XVII utilitzaven el mirall com a prolongació de l'espai del quadre i com a vehicle de comunicació entre el món de la representació i la realitat, Magritte l'utilitza per posar en dubte la imatge d'aquesta realitat. Contraposa realitats diferents i posa en dubte els nostres mecanismes perceptius, mentals i cognitius

Altres valoracions:

Propietat en l'ús de la terminologia adequada.

Interpretacions personals de l'obra.

EXERCICI 2 (8 punts)

Consideracions generals:

- Valorar les capacitats creatives i el procés de treball seguit per part de l'examinand.
- Valorar les qualitats estètiques, expressives i representatives per les quals l'examinand ha optat.
- Valorar la destresa en l'ús de la tècnica seca.
- Valorar la capacitat de representació dels efectes de la llum resolts per clarobscur.

Esbossos (1 punt):-

Considerant que els esbossos tenen una funcionalitat per la preparació del resultat final, valorar:

- Capacitat d'utilització del dibuix com a projecte artístic i com a mitjà de pensament visual.
- Qualitat progressiva dels esbossos presentats.

Treball de 100 x 70 cm (7 punts)

Com a **consideracions generals** cal tenir en compte que es demana un dibuix de caràcter realista. L'examinand té la opció de resoldre l'enunciat usant diferents graus de figuració però no es pot evadir aquest requisit de l'enunciat. Valorar les qualitats estètiques, expressives i representatives per les quals l'examinand ha optat.

Valorar la capacitat de imaginar un interior i saber-lo resoldre amb proporcions, llum, etc coherentment. Valorar risc en presentar solucions creatives Valorar la destresa en l'ús de la tècnica emprada dins de la representació del clarobscur.

La traducció numèrica d'aquest aspectes és:

A- Plantejament visual del tema proposat. Capacitat de resolució de la representació de les formes a l'espai. Nivell de realisme assolit. Adequada representació de la situació lumínica. Representació del vestuari i de l'interior. (Puntuació orientativa màxima:2 punts)

B- Composició i domini de la superfície del dibuix. Equilibri i relació entre figura i fons. Composició i punt de vista (Puntuació orientativa màxima:2 punts)

C- Tractament correcte del procediment tècnic escollit (L'examinand pot incidir sobre algun dels aspectes de la representació més que d'altres o utilitzar solucions gràfiques diverses i igualment vàlides (per exemple: contrastos, masses planes, textures, etc. (Puntuació orientativa màxima: 2 punts)

D- Altres aspectes que l'examinador pot considerar en funció del tipus de dibuix realitzat (Puntuació orientativa màxima:1 punt)